

12. Глазунов Е., Кобелев Е. Современный Вьетнам: реформы, обновление, модернизация (1986-1997 гг.) / Е. Глазунов, Е. Кобелев. – М.: Институт востоковедения РАН, 1999. – 106 с.
13. Яскина Г.С., Аносова Л.А. Вьетнам: история, политика, экономика / Г.С. Яскина, Л.А. Аносова. – М.: Экономика, 2000. – С. 342.
14. Dao Huy Ngo. ASEAN va su hoi nhap cua Viet Nam. – Ханой, Гос. Пол. Изд-во, ч. 1, 2001, 224 с.; Nguyen Xuan Son. Quan he doi ngoai cua cac nuoc ASEAN. – Ханой, Гос. Пол. Изд-во, 2001, 156 с.; Nguyen Co Thach. The gioi trong 50 nam qua: 1945-1995 va The gioi trong 25 nam toi: 1996-2020. – Ханой, Гос. Пол. Изд-во, 2001. – 120 с.
15. Нгуен Тхьет Шон. Вьетнам - США торговые отношения и инвестиции / Нгуен Тхьет Шон. – Ханой, 2004 (на вьетнамском языке).
16. Ле Кхьонг Тхюи. Политика США в отношении стран АСЕАН во время и после «холодной войны» / Ле Кхьонг Тхюи. – Ханой, 2003 (на вьетнамском языке).
17. Виступ Президента Білла Клінтона на офіційній зустрічі в Ханой // Нянзан, 07.12.00. – С.1; Виступ Герерального Секретаря КПКНР Занг Чань Зан на офіційній зустрічі в Ханой // Нянзан, 02.03.02. – С.3.
18. Congressional delegation trip report: Countries visited: Mongolia, People's Republic of China, North Korea, South Korea, and Vietnam. December 3-17, 1994. Committee on foreign relations, US Senate; Murkowski Fr., Simon P. - Washington: Gov. print, off., 1995.
19. Joint Statement between the Socialist Republic of Vietnam and the United States of America. White House Press Release. Office of the Press Secretary. Hanoi, Vietnam. November 17, 2006.
20. Mark E. Manyin. US - Vietnam Relations: Background and Issues for Congress. Congressional Research Service. The Library of Congress. November 28, 2006.
21. Christopher W. Ranckel. US - Vietnam relations: History in the making II USA - Vietnam 10 year commemoration: Looking forward to the future. Vietnam Economic Times, June 2005.
22. Statistical Yearbook for Asia and the Pacific 2000. - Bangkok: UN-ESCAP, 2001. - P. 232.
23. Hannah Fischer, Kim Klarman, Man-Jana "M.-J." Oboroocanu. American War and Military Operations Casualties: Lists and Statistics. CRS report for Congress. - Updated June 29. – 2007.
24. Van kien Dai hoi Dang Cong san Viet Nam lan thu 6. - Ханой: Вид-во Правди, 1986. - С. 102.
25. US Census Bureau, Foreign Trade Division, Data Dissemination Branch, Washington, DC 20233.
26. Phan Van Khai. Bai phat bieu tai Hoi nghi Bo truong ngoai giao ASEAN lan thu 34 // Нянзан, 24.07.01. - С.3.

Подберезных И. Е. Развитие отношений между США и Вьетнамом: современное состояние, направления, перспективы

В статье автор осуществляет анализ эволюции внешнеполитической стратегии Вьетнама и специфики участия страны в международном и региональном сообществе США. Определяет государственные интересы, которые способствовали установлению и развитию сотрудничества двух стран, и выделяет основные этапы процесса нормализации вьетнамо-американских отношений.

Ключевые слова: дипломатические отношения, региональная система, Социалистическая Республика Вьетнам, США.

Pidbereznykh I. E. Development of relations between the USA and Vietnam: modern situation, directions and perspectives

In the article an author analyses the evolution of foreign policy strategy of Vietnam and specifics of participating of country in the international and regional community of the USA. He determines national interests, which led to establishing and development of partnership between the two countries also, underlines the main phases of normalization of americano-vietnamese relations.

Keywords: diplomatic relations, regional system, the Social Republic Vietnam, the United States of America.

УДК 94(100):32

Д. В. Іщенко

МІФИ ПРО ПОХОДЖЕННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ІСТОРІЇ

Стаття обстоює доцільність поглибленого вивчення колективних міфів про спільне походження в якості об'єкта т.зв. «нової» політичної історії, зокрема, у контексті завдань, окреслених французькою інтелектуальною традицією другої половини ХХ століття у сфері дослідження дискурсів влади і вивчених нею реалій. Зазначену думку проілюстровано на прикладі спільнотних генеалогій, що визначали суспільно-політичне життя Англії від Середньовіччя до сучасності, виступаючи у ролі інструмента, застосовуваного для забезпечення інтересів головних політичних гравців – монархії, опозиційних груп, Парламенту, політичної нації та модерної держави.

Ключові слова: колективні міфи, політична історія, французька інтелектуальна традиція другої половини ХХ ст., спільнотні генеалогії, суспільно-політичне життя Англії від Середньовіччя до сучасності.

Теза, згідно із якою різні культури у ті чи інші епохи породжують вкрай неоднакові уявлення про минуле, заледве спровокує бурхливі заперечення у сьгоднішньому академічному середовищі. Однак, дослідження таких уявлень, попри визнання їхньої різноманітності, спонукають і до пошуку тих елементів у конструванні «пройдешнього», що були б властивими усім спільнотам на різних етапах їхнього існування.

В якості одного із таких елементів пропонуємо розглянути феномен «історичних» міфів і, насамперед, їхнє функціонування у суспільно-політичній іпостасі офіційно сакралізованих версій описання «славетної минувшини». Власне цей сакральний ореол змалювання минулого у його популяризованій формі видається визначальним компонентом в еволюції колективних ідентичностей, зокрема тих, що виступають в якості «національних» і позиціонуються винятково важливими для сьогодення, коли «націям» і «національним державам» відведено місце головних гравців на світовій арені.

Першорядну роль у зазначеному процесі відіграє, на наше переконання, цілком конкретний різновид «історичної» міфології, а саме той, що охоплює міфи про спільне походження.

У тому чи іншому викладенні божественні та героїчні пращури, як і спільні корені їхніх правнуків, фігурують ще у первісних космогоніях. На думку відомого філософа культури і дослідника міфології Мірчі Еліаде, усі міфологеми мають подібну структуру, котра передбачає наявність 1) преамбули, присвяченої появі всесвіту, 2) історії створення світу людей, та 3) генеалогічних історій владної еліти [1, с. 31–33]. Ця сакралізація владних генеалогій за рахунок їхнього ув'язування із космогонічним міфом найяскравіше проступає в антропогеністичних оповіданнях, в яких поява аристократії майже завжди передусь прищестю неспривілейованих мас [2, с. 201–202; 3, с. 85–86]. Така легітимізація суспільної ієрархічності простежується і в передмодерну добу та у новітній період, в епоху «націй» і «національних держав», коли ідеї про походження спільнот повсякчас не лише зберігають першорядне значення, але й набувають виняткового, фактично «священного» статусу.

Безумовно, звинуватити гуманітарні науки у тому, що вони ігнорують проблему колективних генеалогій, було б украй несправедливо, адже знехтувати зазначеним матеріалом, особливо у контексті відтворення «національних» історій, безмежно складно. Проте, вплив міфів про спільне походження на формування ідей і ментальностей, потребує, як видається, набагато більшої уваги, аніж та, що наразі приділяється зазначеній проблематиці. Її вивчення в якості об'єкта поглибленого історичного дослідження стало б доречною складовою двох, незаперечно вагомих наукових дискурсів: 1) дискусії навколо проблематики націй та націоналізмів, а також 2) утвердження «нової» політичної історії. У даній статті зроблено спробу розкрити останній із названих аспектів.

Як вважається, на тлі послаблення позицій позитивізму, помітного вже на зламі ХІХ–ХХ століть [4, с. 197, с. 202–204], відбулося переродження політичної історії, зумовлене її взаємодією із суспільними науками, насамперед соціологією та антропологією. Із такою позицією ще у 1971 р. виступив один із провідних медієвістів, представник т.зв. третього покоління «Школи анналів» Жак Ле Гофф, визначивши основну мету оновленої дисципліни як «вивчення поняття влади та реалій, які воно охоплює» [5, с. 308]. Подібна спрямованість, на думку французького історика, властива роботам Марка Блока, П.Е.Шрамма, Жоржа Дюбі, Ернста Г.Канторовича та Жозефа Р.Стрейєра, як таким, що «накреслюють модель дослідження політичних ментальностей» та «в різних секторах середньовічної історії розпізнають у фундаментальних явищах їхній політичний вимір у розумінні відносин із владою» [5, с. 310, с. 312–314]. Ця «політична» перспектива, згідно із баченням Жака Ле Гоффа, залишається однаково доречною і у контексті культурної історії, зокрема у питанні про історію освіти як інструмента влади [5, с. 315], в історії мистецтва, особливо, коли йдеться про споконвічний формат суспільних взаємовідносин, за якого влада виступає у ролі «замовника» мистецьких витворів [5, с. 316], а також у релігійній історії, як от у випадках глибинних зв'язків між еретичними рухами та політичними партіями [5, с. 317].

Кількома роками пізніше до вивчення «наволокладних реалій» закликав і французький філософ Мішель Фуко. Головним інструментом для відповідного аналізу мусила, на його думку, стати «генеалогія влади», заснована на застосуванні якнайширшого кола «знань» – від цілковито «наукових» до тих, що їх було зведено до підпорядкованого статусу «нижчих», «народних» або «неконцептуальних». Їхнє поєднання, за Фуко, створює підвалини для критичного погляду на відносини влади [6, с. 7–9], її структури та їхні взаємозв'язки [6, с. 13], а також на «дискурс істини», який «виявляється у владі, походить від неї і діє за її рахунок» [6, с. 24].

Ця теза про різні, у т.ч. маргінальні, «знання» здається співзвучною позиції, яку відстоювали ще перші очільники «Школи анналів», заявивши про необхідність кардинального розширення кола історичних джерел і поширивши це поняття, серед іншого, на літературні твори, витвори образотворчого мистецтва, археологічний та етнологічний матеріал, фіскальну, торговельну та іншу документацію [4, с. 206], і навіть, як це бачилося Люсьєнові Февру, на «слова й знаки, пейзажі й картини, конфігурацію полів й бур'яни, місячні затемнення й форму хомутів, експертизу каміння й хімічний аналіз металу, з якого зроблено шпагу...» [4, с. 205]. Жак Ле Гофф пропонував уважати «джерелами» і такі об'єкти, як от владні ритуали, приміром коронації або церемонії «покладання рук», та знаки носіїв влади – корону, трон, жезл правосуддя тощо [5, с. 309].

Дотримуючись підходів, запропонованих французькими інтелектуалами ХХ століття, до переліку джерел або «знань», необхідних для вивчення відносин влади, логічно, на наш погляд, включити і міфи про минуле, зокрема ті, що стосуються походження спільнот.

Ці спільнотні генеалогії видаються основою тієї традиції, якій, на переконання німецького філософа та теоретика історії Вальтера Беньяміна, загрожує постійна небезпека залишатися зняряддям панівного класу, почуттями котрого, відтворюючи минуле в історичному плані, проймаються «літописці історизму» [7, с. 41–42]. Іншими словами, з огляду на згадане вище визначення завдань переродженої політичної історії, міфи про спільні корені уявляються продуктом суспільних взаємовідносин між «замовниками» (владними

інституціями та іншими політичними гравцями) і «виконавцями» (Беньяміновими «літописцями історизму»), котрі продукують відповідні формулювання для репрезентацій минулого.

Зазначеній проблемі присвячено особливу увагу у курсі лекцій Мішеля Фуко «Суспільство має бути захищеним» (Колеж де Франс 1975–76 рр.). Зокрема, у згаданому доробку виокремлено кілька етапів в «еволюції» історичних та міфотворчих практик. Так, бачення минулого в Європі від часів Пізньої Античності до Пізнього Середньовіччя визначалося, за Фуко, історіописанням «римського» типу, призначеним передусім для звеличення влади, зокрема за рахунок генеалогічних міфів про славетні корені, що поширювалися не лише на суверенів, але і на увесь загальний підданців політичних утворень [6, с. 67–68]. За Пізнього Середньовіччя та ранньомодерної доби поряд із «римськими» історичними практиками виникають цілковито нові дискурси, у рамках яких «історичні» міфи, як підкреслює Мішель Фуко, застосовуються для захисту інтересів не лише владних інституцій, але і тих прошарків, що за різних обставин набули опозиційної ролі (як от англійські диггери другої чверті XVII сторіччя або, століттям пізніше, невдоволені абсолютизмом «стара» аристократія Франції): таким чином відбувається перехід до застосування окремих міфів різними станами та політичними групами, які, відтак, ототожнюють себе із різними «расами», зокрема, «завойовниками» (нормандцями, римлянами, франками тощо) і «підкореними» (як от англосакси чи галли) [6, с. 69, с. 72–75]. Останньою фазою такого «поступу», на переконання Фуко, стала адаптація усіх попередніх історичних дискурсів до політичних обставин модерності, за яких міфи, зокрема міфи про походження «рас», вливаються у дискурси класової війни, біологічного протистояння та державного расизму [6, с. 271–272].

Подібний погляд представлено і дослідницею європейського Середньовіччя С'юзен Рейнолдс: в її роботах етнічні міфи і звичаї, зокрема, традиційна ідея про спільноти із спільним походженням, позиціонуються як такі, що постали внаслідок політичних процесів, а саме виникнення і розвитку таких політичних організмів середньовічної Європи, як королівства або герцогства [8, с. 61].

Як і Мішель Фуко, С'юзен Рейнолдс підкреслює поширення міфів про спільне походження на всі прошарки населення середньовічних монархій [9, с. 259], а також відзначає послаблення цієї практики від кінця Середніх віків виворенням міфів про окремішній родовід станів та ранньомодерною ідеологією абсолютизму з властивою їй реінтерпретацією попередніх уявлень для обґрунтування розширених прав суверена [8, с. 61].

Особливо цікавою видається оцінка, висловлена зазначеною авторкою стосовно ідей про спільність «витоків», які побутували в Європі від Раннього Середньовіччя: їх охарактеризовано як міф, що може бути легко переписаний або адаптований до відповідних політичних потреб – приміром, як у випадку із міфами про троянське походження [8, с. 60–61; 9, с. 282].

Слід зазначити, що увага до проблеми адаптації міфу приверталася і в інших контекстах, зокрема, у рамках вивчення первісної міфології. Так, один із провідних антропологів ХХ століття Броніслав Маліновський, посилаючись на результати польових досліджень, проведених ним на Тробріанських островах у 1915–1918 рр., охарактеризував вказану властивість як реакцію на зміну суспільного ладу, спричинену, зокрема, завоюванням, або, у тробріанському контексті, «порушенням кланово-прибульців територіальних прав автохтонного клану» [10, с. 114–115]. Результатом такої ситуації стає, за Маліновським, «поява особливого класу міфологічних оповідань, які виправдовують аномальне становище», хоча і містять «антагоністичні й логічно несумісні положення та ідеї, що лише позірно узгоджуються за допомогою аргументів, вочевидь сфабрикованих ad hoc» [10, с. 115–116].

Ця легітимізаційна функція адаптованого міфу залишається актуальною й для європейської історії. Спробуємо проілюструвати її на деяких прикладах, приміром, на показовому випадку вже згаданого троянського міфу, зокрема, у тій його формі, в якій він застосовувався, адаптувався та відтіснявся іншими міфами в історії Англії.

Середньовічну версію троянського міфу, догматизовану по обидва боки Ла-Маншу, скомпонував Гальфрід Монмутський, ув'язавши у своїй «Історії королів Британії» (1135 р.) початки англійського минулого із онуком Енея Троянського Брутом [11, с. 84; 12, с. 10–13]: прибувши із іншими троянцями до острова, відомого як Альбїон, Брут, за Гальфридом, заснував там королівство, назвавши його на свою честь Британією, і започаткував династію, яка правила бриттами троянського кореня аж до винятково звиятного короля Артура [13, с. 96–124], чия загибель, однак, спричинила занепад «троянської» Британії та її захоплення англосаксами [13, с. 137; 12, с. 258].

Для франкомовних еліт Англійського королівства Гальфридова «Історія» стала зручною нагодою виправдати нормандську навалу 1066 р. Інструментом для забезпечення успішності цього легітимізаційного акту став саме міф про походження: ще напередодні завоювання нормандські хроністи сконструювали відповідну генеалогію, вивівши правителів Герцогства Нормандського від Енеевого кузена, троянського принца Антенора [14, с. 16; 15, с. 94–95; 16, с. 13–16]. Відтак, завдяки історичній ретроспективі Гальфрида Монмутського правління нормандських «троянців» – Вільгельма I та його спадкоємців – поставало вже не результатом насильницького упокорення англосаксів, а відновленням прав троянських автохтонів Англії та чимось подібним до реставрації троянської династії.

Така легітимізаційна придатність зумовила підтримку «гальфридіанської» традиції з боку влади впродовж XII–XV століть, а також її популяризацію в якості загальної для усіх англійців історії про «витоки». Зокрема, династія Анжу-Плантагенетів, що правила в Англії від 1154 р. до доби Тюдорів, послуговувалися Гальфридовим витвором як потужним політичним інструментом, посилаючись на нього, подібно до того, як

сьогодні апелюють до міжнародного права [17, с. 68; 18, с. 492; 15, с. 476–478], а утвердження 1485 р. династії Тюдорів лише посилює позиції «троянзму», оскільки валлійський родовід нових правителів Англії дозволяв їм декларувати не лише політичний, але і кровний зв'язок із Брутом Троянським та Королем Артуром [19, с. 15–16].

Однак, у XV столітті позиції троянського міфу послаблюються гуманістичними підходами до історіописання: троянцям з їхньою «поетичною» і «байкарською» історією, протиставлено «безсумнівно історичні» племена і народи, як от англосакси, франки або галли [20, с. 136–137; 21, с. 78–79; 11, с. 101]. На цьому тлі італійський історик Полідор Вергілій, присвятивши свою «Англійську історію» Генріхові VIII, перемістив британсько-англійські витоки з часів «неісторичного» Брута на улюблену гуманістами римську добу [22, с. 90, с. 98–99].

Тим не менш, подальші події у політичному житті Англії відкрили можливості для відродження троянського концепту, насамперед за рахунок тієї активності, що її продемонстрували культурні еліти Тюдорівської доби в уславленні «національного минулого» [23, с. 47] і яку деякі сучасні дослідники схильні вважати одним із виявів раннього націоналізму [24, с. 9, с. 56; 25, с. 67; 11, с. 96–97]. Коли гуманістичну «Історію» Полідора Вергілія було нарешті видано у 1534 р., англійське суспільство вже жило в умовах розриву із Римом, спричиненого розлученням Генріха VIII. Антиримський запал, підтриманий більшою частиною політичної нації Англійського королівства, спонукав тих її доволі численних представників, що позиціонували себе «поціновувачами старовини», сконцентруватись на відновленні авторитету «національної» троянської традиції з її ключовим компонентом – артуріанським циклом [26, с. 66–67; 11, с. 98–99; 19, с. 19–20].

Водночас, в умовах цього троянського ренесансу формулюються нові або наново інтерпретовані генеалогії. Особливо показовим видається імперський міф, актуалізований парламентськими актами 1533–1534 рр., котрі проголосили Англійське королівство імперією, апелюючи до «давніх автентичних історій та хронік» [27, с. 78–79; 28, с. 282]. Як вважається, ця ідеологія, для якої «троянзм» виявився зручним п'єдесталом, поєднавшись із антиримськими дискурсами протестантів, зумовлювала колективні уявлення англійців про їхнє про спільне походження аж до вибуху суспільно-політичних криз першої половини XVII століття [29, с. 17–18, с. 124; 23, с. 43, с. 51–52; 26, с. 67–68].

За Тюдорівської доби постає ще одна генеалогічна традиція, винятково важлива для модерної англійської ідентичності – англосаксонська. Її дебют відбувся у поважному середовищі елізаветинських істориків, об'єднаних замилюванням «саксонськими старожитностями» [30, с. 14–15; 11, с. 101–102]. Цей формат, зіпертий значною мірою на гуманістичні ідеї, одразу ж набув політичного характеру: створене у 80-х рр. XVI ст. Товариство антикварів увібрало як провідних дослідників «англосаксонізму», так і низку впливових політиків, а на його засіданнях повсякчас дебатовалися питання про розподіл повноважень між владними інституціями Англійського королівства [19, с. 55]. Ці дебати лягли в основу тих ідеологічних аргументів, що застосовувались у протистоянні між антиабсолютистською партією та першими Стюартами, а розгортання конфлікту між короною та Парламентом вкотре засвідчило значимість міфів про походження. Щоправда, за цього періоду характер їхнього функціонування змінюється: колективні генеалогії формулюються вже не у стосунку до усієї спільноти, а, як підкреслювалося Мішелем Фуко і С'юзен Рейнолдс, для окремих суспільно-політичних груп. Так, невдоволена новою династією політична нація показово приймає англосаксонський родовід, обґрунтовуючи ним свої вимоги відновити «тевтонські» традиції – обиранисть королів та їхню підзвітність громаді [19, с. 53, с. 56; 30, с. 20]. Цілковито відмінний концепт «минушини» висунуть з часом радикальніші діггери, заявивши про уособлене монархією «нормандське уярмлення» волелюбного народу англосаксонського кореня – «англійських ізраїлітів» [31, с. 176–179; 6, с. 104]. Нормандський мотив вподобали й інші гравці: Яків I Стюарт звернувся до нього, щоб заявити про право завоювання, яке, за його трактуванням, забезпечувало Вільгельмові I та подальшим англійським королем беззастережну владу [19, с. 54], а Парламент, категорично відкинувши тезу про підкорення, виступив із формулюваннями про порозуміння між нормандцями і англосаксами, на якому пропонувалося засновувати відносини між королем та «нацією» [6, с. 102–103]. Як відомо, такого порозуміння на практиці не сталося, син Якова Карл I втратив корону і голову, а Англія, нехай і ненадовго, відмовилася від монархії.

Подальший перебіг подій в англійській історії – республіканський період та його протестантські дискурси, особливості політичної системи після Реставрації Стюартів із провідною роллю Парламенту, здобутки політичної нації в умовах так званої Славетної революції 1688 р., утвердження 1714 р. у Великій Британії та Ірландії німецької ГанOVERської династії, а також невинна еволюція дискурсу про свободи і протистояння тиранії – забезпечують у репрезентаціях минулого, прийнятих англійським політикумом, першорядне місце саме для англосаксонської, почасти підкреслено «тевтонської» генеалогії [32, с. 189–190].

Однак, цей офіціалізований «англосаксонізм» мусив співіснувати із іншими генеалогічними уявленнями, стимулюючи ідеї про багатоетнічність англійського минулого, котрі лише актуалізувалися після злиття Шотландії з Англією 1707 р. у процесі витворення британської ідентичності [19, ст. 75–76; 24, с. 60–62]. Зазначена гетерогенність генеалогій посилюється за доби романтизму, особливо внаслідок об'єднання у 1801 р. Великої Британії та Ірландії у Сполучене королівство, і впливається до сучасності у формі достатньо проблемного для англійців питання про різницю між «англійськістю» та «британськістю» [33, с. 1–6, с. 226–232; 24, с. 63–65].

Таким чином, нинішнє Сполучене королівство Великої Британії та Північної Ірландії, окрім цілої плеяди міфів, породжених т.зв. «кельтським відродженням» і виворених у його рамках традиції [34, с. 29–59; 35, с. 59–124], успадкувало достатньо потужний генеалогічний арсенал, а саме: 1) троянсько-бриттську генеалогію, приписану до категорії «неісторичних», але сакралізовану завдяки поетизації Артуріанського циклу; 2) «римські» дискурси включно із антиримськими ідеями протестантизму та обґрунтуваннями імперського статусу Англії і Британії, 3) усі різновиди «англосаксонізму», щоправда без популярних від XVII століття германських мотивів, заледве прийнятних після Світових воєн; 4) нормандську історію із її трактуваннями ролі монарха та, зрештою, 5) трактування «британської» історії, засноване на включеності усіх генеалогій і скомпоноване для інтеграційних потреб у рамках об'єднаних Великої Британії, з її англійською, валлійською і шотландською складовими, та Ірландії (а з 1922 р. лише Північної Ірландії). Крім того, за тих чи інших обставин можна відстежити і генеалогічні посилання на скандинавів, особливо на данців, чиє упокорення частини англосаксонської Англії було б складно обійти у відображенні британської історії. На жаль, формат статті не дозволяє розглянути значну кількість інших міфів про походження, актуальних для Шотландії, Уельсу та Ірландії, а також порівняти наведений англійський випадок політичного застосування колективних генеалогій із іншими прикладами, зокрема із українським. Залишимо виконання цих завдань до іншої нагоди.

Тим не менш, розглянутий матеріал, хоча й обмежений, насамперед, Англією у середньовіччю і ранньомодерну добу, а також у період її домінування у Великій Британії 1707–1801 рр. та в нинішньому Сполученому королівстві, дозволяє вказати на цілком конкретну особливість генеалогічних міфів: попри їхній сакралізований статус у вибудовуванні національних ідентичностей, усі концепти спільного походження формулювалися саме для забезпечення інтересів тих чи інших політичних сил. В англійському контексті «замовниками» колективних генеалогій виступали династії, що правили після Завоювання 1066 р., за ранньомодерного періоду – антиабсолютистські партії і політична нація загалом, та, зрештою, держава у процесі інтеграції ідентичностей і забезпечення лояльності мас. На наше переконання, означена легітимізаційна роль доводить необхідність розгляду вказаного різновиду міфотворчості у рамках завдань «нової» політичної історії, які, згідно із згаданими формулюваннями Жака Ле Гоффа, мають зосередитись на розкритті реалій, що виторюються владою.

Джерела та література

1. Элиаде М. Аспекты мифа / Мирча Элиаде. – М. : Инвест-ППП, 1994. – 240 с.
2. Leeming D.A. Oxford companion to world mythology / David Adams Leeming. – Oxford : Oxford University Press, 2005. – 469 с.
3. Stookey L.L. Thematic guide to world mythology / Lorena Laura Stookey. – Greenwood Publishing Group, 2004. – 244 с.
4. Яковенко Н. Вступ до історії / Наталя Миколаївна Яковенко. – К. : Критика, 2007. – 375 с.
5. Ле Гофф Ж. Чи завжди політична історія є хребтом історії / Жак Ле Гофф // Середньовічна уява / Жак Ле Гофф. – Л. : Літопис, 2007. – С. 314–329.
6. Foucault M. «Society Must Be Defended». Lectures at the College de France, 1975–76 / Michel Foucault. – New York : Picador, 2003. – 310 с.
7. Беньямін В. Про поняття історії / Вальтер Беньямін // Вибране / Вальтер Беньямін. – Л. : Літопис, 2002. – С. 39–52.
8. Reynolds S. The Idea of the nation as a political community / Susan Reynolds // Power and the Nation in European History : [ed. by Len Scales, Oliver Zimmer]. – Cambridge : Cambridge University Press, 2005. – С. 54–66.
9. Reynolds S. Kingdoms and communities in Western Europe, 900–1300 / Susan Reynolds. – Oxford : Oxford University Press, 1997. – 387 с.
10. Малиновский Б. Магия, наука и религия / Бронислав Малиновский. – М. : «Рефл-бук», 1998. – 304 с.
11. Ferguson A.B. Utter Antiquity. Perceptions of Prehistory in Renaissance England / Arthur B. Ferguson. – London : Duke University Press, 1993. – 168 с.
12. Geoffrey of Monmouth. The History of the Kings of Britain / Geoffrey of Monmouth : [Translation with Introduction by Lewis Thorpe]. – London : The Folio Society, 1975. – 260 с.
13. Гальфрид Монмутский. История бриттов. Жизнь Мерлина / Гальфрид Монмутский : [отв. ред. А.Д.Михайлов]. – М. : Наука, 1984. – 286 с.
14. Dudo of St. Quentin. History of the Normans / Dudo of St. Quentin : [Translation with Introduction and Notes by Eric Christiansen]. – NY : Boydell & Brewer, 1998. – 260 с.
15. Gransden A. Historical Writing in England c. 550 to 1307 / Antonia Gransden. – NY : Routledge, 1996. – 648 с.
16. Albu E. The Normans in their Histories: Propaganda, Myth and Subversion / Emily Albu. – NY : Boydell & Brewer, 2001. – 260 с.
17. Federico S. New Troy: Fantasies of Empire in the Late Middle Ages / Sylvia Federico. – Minneapolis : University of Minnesota Press, 2003. – 207 с.
18. Prestwich M. Edward I / Michael Prestwich. – Berkeley : University of California Press, 1988. – 618 с.
19. MacDougal H.A. Racial Myth in English History / Hugh A. MacDougal. – Hanover : University Press of New England, 1982. – 146 с.
20. Brown E.A.R. The Trojan Origins of the French : The Commencement of a Myth's Demise, 1450–1520 / Elizabeth A.R. Brown // Medieval Europeans: studies in ethnic identity and national perspectives in Medieval Europe : [ed. by Alfred P. Smyth]. – New York : Palgrave Macmillan, 1998. – С. 135–180.
21. Huppert G. The idea of Perfect History : Historical erudition and historical philosophy in Renaissance France / George Huppert. – Chicago : University of Illinois Press, 1970. – 216 с.
22. Polydore Vergil. Polydore Vergil's English History. Vol. I., containing the first eight books, comprising the period prior to the Norman conquest / Polydore Vergil. – London : J. B. Nichols and son, 1846. – 324 с.
23. Jones E. The English Nation : The Great Myth / Edwin Jones. – Sutton Publishing, 2003. – 456 с.

24. Hastings A. The Construction of Nationhood. Ethnicity, Religion and Nationalism / Adrian Hastings. – Cambridge : Cambridge University Press, 2004. – 235 с.
25. Greenfeld L. Nationalism : Five Roads to Modernity / Liah Greenfeld. – Harvard University Press, 1993. – 581 с.
26. Levy F.J. Tudor historical thought / Fred Jacob Levy. – Toronto : University of Toronto Press, 2004. – 305 с.
27. Documents of the English Reformation : [ed. by G.L. Bray]. – Cambridge : James Clarke & Co., 2004. – 676 с.
28. Guy J. The Tudor Age / John Guy // The Oxford History of Britain : [ed. by K.O. Morgan]. – Oxford : Oxford University Press, 2001. – С. 257–326.
29. Curran J.E. Roman invasions: The British history, Protestant Anti-Romanism, and The Historical Imagination in England, 1530–1660 / John E. Curran. – University of Delaware Press, 2002. – 325 с.
30. Kenyon J. The History Men: The Historical Profession in England since the Renaissance / John Kenyon. – London : Weidenfeld and Nicolson, 1983. – 322 с.
31. The Puritan revolution: a documentary history : [ed. by Stuart E. Prall]. – London : Taylor & Francis, 1969. – 337 с.
32. Sweet R. Antiquaries : The Discovery of the Past in Eighteenth-Century Britain / Rosemary Sweet. – London : Continuum International Publishing Group, 2004. – 473 с.
33. Kumar K. The Making of English National Identity / Krishan Kumar. – Cambridge : Cambridge University Press, 2003. – 367 с.
34. Тревор-Роупер Г. Винайдення традиції: горська традиція Шотландії / Г'ю Тревор-Роупер // Винайдення традиції : [за ред. Е.Гобсбаума та Т.Рейнджера]. – К. : Ніка-Центр, 2010. – С. 29–58.
35. Морган П. З небуття на світло дня: пошуки валлійського минулого в період романтизму / Прис Морган // Винайдення традиції : [за ред. Е.Гобсбаума та Т.Рейнджера]. – К. : Ніка-Центр, 2010. – С. 59–123.

Ищенко Д. В. Мифы о происхождении как объект исследования политической истории

В статье изложен тезис о необходимости углубленного изучения коллективных мифов об общем происхождении в рамках т.н. «новой» политической истории и в соответствии с теми заданиями, которые были сформулированы во второй половине XX века представителями французской интеллектуальной традиции в контексте исследования дискурсов власти и сконструированных ими реалий. Указанная точка зрения проиллюстрирована на примере принимаемых сообществом генеалогических концепций, в частности тех, которые определяли общественно-политическую жизнь Англии в период от Средневековья и до наших дней в качестве инструмента, используемого для обеспечения интересов главных политических игроков – монархии, оппозиционно настроенных групп, Парламента, политической нации и государства в Новое и Новейшее время.

Ключевые слова: коллективные мифы, политическая история, французская интеллектуальная традиция второй половины XX в., генеалогические концепции, общественно-политическая жизнь Англии от Средневековья и до наших дней.

Ishchenko D. V. Myths of common descent as an object of study in political history

The article argues for greater attention to collective myths of common descent within the bounds of so-called «new» political history. The matter is suggested to be explored in compliance with the ideas that were presented by French intellectuals in the second half of the 20th century with regard to the tasks for the research in the discourses of power and their consequences. This political context is exemplified by the review of those communal genealogies that defined socio-political life in England since the Middle Ages to the modernity in their capacity of legitimizing instrument applied by the key political players – the monarchy, the groups opposed to the Crown, the Parliament, the political nation, and, finally, the modern state.

Keywords: collective myths, political history, the French intellectual tradition of the second half of the twentieth century, genealogical concept, social and political life of England from the Middle Ages to the present day.